І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 75. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го КВІТНЯ 1962 | 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 20, 1962 No. 75. VOL. LXIX.

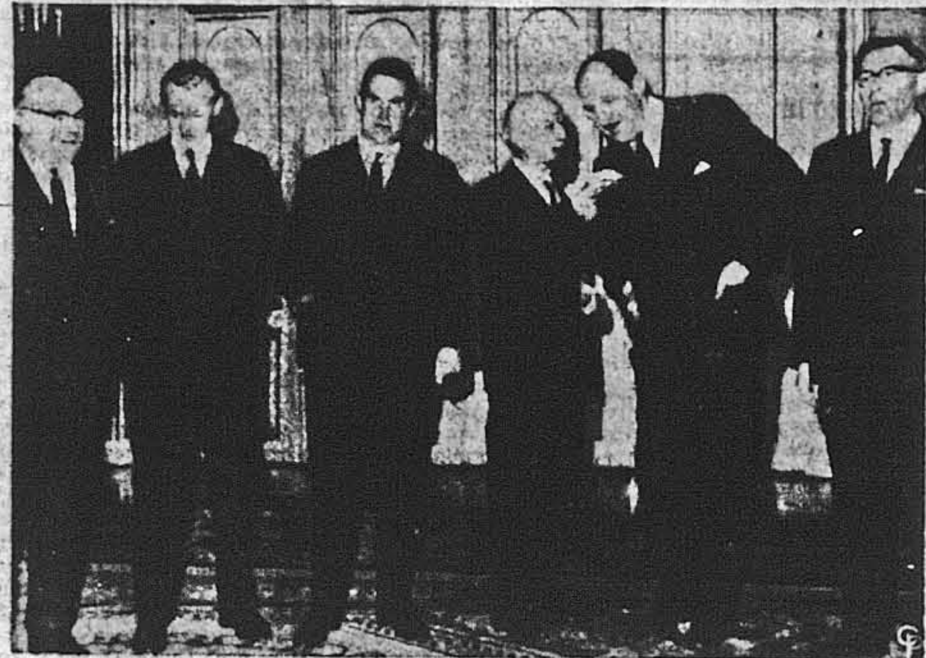
ПАЛАТА ПРИЗНАЛА НА ОБОРОНУ ЗДА ПОНАД $47 БІЛЬЙОНІВ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 18-го квітня ухвалила рекордово високий оборонний бюджет під час миру, суму — $47.839,491,000 — більшістю всіх присутніх голосів — 388 до 0. Перед голосуванням була гаряча дебата, в якій Палата відкинула деякі маловажні поправки. В загальному Палата дала урядові майже всі ті суми, яких він жадав на розбудову стратегічних збройних сил із ракетами, підводними атомовоми човнами е ракетами „Поляріс", та на розбудову звичайних збройних сил. Палата ухвалила також фонди на далекосяжні бомбовики Б-70, які тепер називаються РС-70, але в законопроєктові немає пункту про те, що уряд мусить видати ці суми. Уряд має сам вирішити, скільки треба буде випродукувати цих бомбовиків, місце яких тепер заповнюють вже ступнево далекосяжні ракети. В проєкті передбачені видатки на 700.-000 резервістів, які мають бути в стані вишколювання, хоч уряд зменшив стан резерви на 58.000. Є видатки на 200 нових ракет т. зв. „Мінутменів", щоб число тих далекосяжних ракет виносило 800. Призначені фонди на 6 нових атомових підводних човнів „Поляріс", яких вже є 29. Число цих човнів має дійти до 41. Бюджет передбачає, що стан всіх збройних сил має становити 2.683,881 осіб. Армія має становити 960.000 вояків, більше як минулого року, коли її стан виносив 870.000. Ухвалена Палатою сума на збройні сили є тільки на — $67.509,000 менша від того, чого жадав Президент, але вона є на $1.344,535,000 більша від оборонного бюджету в році, що кінчається 30-го червня 1962. Під час дебати зменшено на 15% ті суми, що є признані на наукові оборонні досліди в університетах та в інших наукових інституціях. Але основний фонд на досліди в сумі $300 мільйонів не є зменшений. З Денверу, Колорадо, повідомили, що Стратегічна Летунська Команда дістала нових 9 ракет типу „Титан", які випускається з підземних силосів 165 стіп завглибшки. Ці ракети стоять на окремих елевейторах, які на випадок потреби, впродовж 30 мінут можуть піднести ці ракети вгору. „Титани" мають атомові бомби силою 5 мегатонів. За два тижні мають бути готові до вжитку 9 дальших ракет цього самого типу. Цих ракет є вже 75.

У Парижі нараджуються над політичним об'єднанням Західньої Европи

Париж. — Від понеділка цього тижня шість міністрів закордонних справ держав Спільного Господарського Ринку нараджуються над взаємною тіснішою політичною співпрацею, щоб той господарський бльок перемінити також у політичний. Така тісніша співпраця потрібна тим державам, щоб спільним фронтом виступати в 15-членному оборонному союзі НАТО, як також в різних інших міжнародних проблемах. Однак дотеперішні дводенні наради не дали великого висліду тому, що Бельгія і Голляндія узалежнюють підписання політичного договору від участи в Спільному Господарському Ринкові та в тому політичному союзі також Британії. Франція запропонувала, щоб пред'явити британському урядові текст політичної умови і щоб шість держав Спільного Господарського Ринку підписали той текст, якщо Британія буде з ним згідна. Але Бельгія і Голляндія, які лякаються супремації Франції і Західньої Німеччини та хочуть „зрівноважити" їх впливи участю Британії в континентально - европейському союзі держав, вимагають повної участи Британії — економічної і політичної. Однак переговори про прийняття Британії до Спільного Господарського Ринку йдуть дуже пиняво і, мабуть, триватимуть ще кілька місяців. Головна тут причина та, що Франція й Німеччина нерадо дивляться на можливості збільшеної ролі Англії на европейському континенті. Американська дипломатія підтримує Британію і настоює на приспішення політичної єдности Західньої Европи.

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ДЕРЖАВ СПІЛЬНОГО ЕВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ

В конференції в справі поширення Европейського Спільного Ринку, що відбувалася в Парижі, брали участь такі міністри (зліва): бельгійський — Поль Анрі Спаак, французький — Моріс Кув де Мурвіль, західньонімецький — Ґергард Шредер, італійський — Антоніо Сені, голляндський Йозеф Люнс, і люксембурзький — Евген Шавс.

ЗДА ПРОПОНУЮТЬ НОВИЙ ПЛЯН ПОВНОГО РОЗЗБРОЄННЯ

ПРЕЗ. КЕННЕДІ НАЗИВАЄ БЕРЛІН „ДУЖЕ НЕБЕЗПЕЧНИМ ОБШИРОМ, ЩО МОЖЕ ВИБУХНУТИ В КОЖНОМУ ЧАСІ"

Женева. — Представник З'єдинених Держав на 17-членній конференції роззброєння в Женеві пред'явив в минулу середу 18 квітня новий проєкт „генерального і тотального" міжнародного роззброєння. Воно повинно б відбутись у трьох стадіях, при чому перша і друга стадія тривали б кожна по три роки, а остання — залежно від тодішнього стану й умови, але „можливо якнайшвидше". У першій стадії ЗДА й СССР мали б зредукувати всі свої збройні сили, однаково щодо т.зв. конвенціональної, як і атомової зброї, на 30%. Воно охопило б теж засоби перевозу атомової зброї, як напр. далекосяжні бомбардувальники Б-52, ракети „Атляс" і „Титан", танки, лінійні кораблі й літаконосці. У цій першій стадії ЗДА й СССР мали б зредукувати також свої наземні армії до висоти 2,100,-000, а всі інші держави найвище до 100,000. Продукція ядрового матеріялу мала б припинитись, а ЗДА й СССР передали б 50,000 кґ. такого матеріялу для мирних цілей.

В другій стадії великодержави зменшили б свої наземні армії до 1,050,000, а під кінець третьої стадії залишили б тільки невеличкі війська і поліцію для внутрішнього вжитку, при чому завдання міжнародної безпеки і гарантії миру перейняла б на себе міжнародна поліція. Була б створена Міжнародна організація роззброєння, якій всі держави подавали б детальний стан ступневого роззброєння і той стан своїх збройних сил, який мав би підлягати дальшому роззброєнню. Ця Міжнародна організація роззброєння переводила б міжнародну інспекцію в зонах, на які були б поділені країни, що були б у стадії роззброєння. Водночас були б ужиті далекосяжні заходи задля охорони проти можливости несподіваної атаки, як встановлення контрольних постів на летовищах, в портах, вузлових залізничих стаціях ітд. Артур Дін заявив, що той проєкт зробив на членів Женевської конференції „дуже добре враження", але представники сателітських країн Болгарії і Чехословаччини відразу заявили, що вони „воліють совєтський проєкт", а сам Валеріян Зорін заявив, щє в тому американському проєкті нема „нічого нового". Проте він обіцяв „докладно перестудіювати" його. Пред'явлений тепер новий американський проєкт тримається тих принципів, що їх навів през. Кеннеді в своїй промові перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй 25 вересня мин. року.

Того самого дня, в минулу середу, на своїй пресовій конференції у Вашинґтоні през. Кеннеді склав про той новий роззброєння вступну заяву, при чому він назвав його „найбільш вичерпним" з усіх проєктів, що їх до цього часу в цій матерії пред'являє Америка. На тій пресовій конференції були ще заторкнені — з-посеред міжнародних справ — Берлін та атомові детонації. Президент назвав ситуацію довкола Берліну „дуже небезпечним обширом, який заторкує життьові інтереси обох сторін, та який — хоч тепер тамошня температура обнизилась — може вибухнути в кожному часі". Цим Президент боронив заходи Америки дізнатись в затяжних і терпеливих розмовах з большевиками, чи існує можливість мирної полагоди тієї проблеми. Президент висловив переконання, що Західня Німеччина не має нічого проти таких американських заходів. През. Кеннеді признав, що Франція була і є проти таких інформаційних розмов, але заявив, що коли б виявилось, що існує плятформа для порозуміння, то всі чотири західні держави будуть учасниками конференції в цій справі.

Що стосується атомових детонацій, то ситуація — ствердив Кеннеді — не змінилась від 2 березня ц.р., коли-то він заявив готовість припинити всякі детонації, якщо СССР підпише відповідний договір із міжнародною контролею проти можливого обману. В противному разі Президент заповів нову серію детонацій, які мають розпочатись під кінець цього місяця. Президент відмовився подати докладну дату.

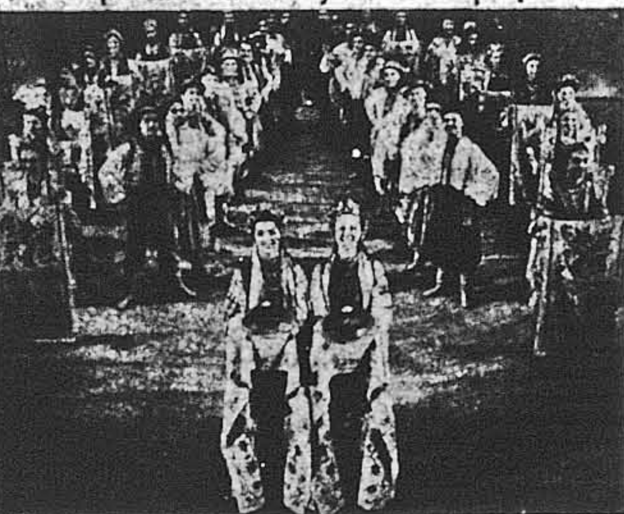
Непорозуміння зі сталевою індустрією не залишить злої волі — твердить Президент

Вашингтон. — 18-го квітня президент Кеннеді відчитав вступну заяву на пресовій конференції, в якій твердив, що недавнє короткотривале непорозуміння, не залишить злої волі в уряді, і тому не буде жадної кари ані помсти над сталевими промисловцями. Кеннеді сказав, що успіх сталевих корпорацій є основною ціллю не тільки сталеварень, але і уряду. Президент сказав: „Уряд не має злої волі у відношенні до жадної особи, жадного промислу і до жадної окремої корпорації"'. Президент заявив, що сталеварні повинні збільшити продукцію до 90% можливости, бо тепер ця продукція виносить тільки 70%. Президент признав, що треба змодернізувати фабричні машини, щоб ЗДА могли з успіхом конкурувати з закордонними Фірмами.З інших справ Президент порушив ще такі проблеми: Він повідомив, що наказав армії припинити розправу у військовому суді проти вояка-резервіста Ларрі Д. Чідестера за те, що критикував свого найвищого команданта. Подібно діяв Президент в дусі Великодня, коли наказав армії подарувати решту кари воякові - резервістові Бернісові Овенсові у Форті Полк, Луїзіяна за те, що демонстрував проти покликання до активної служби. Президент заявив, що 9-членна комісія в справі фондів на виборчу кампанію рекомендує, щоб Конґрес ухвалив закон про відтягнення від оподаткування тих сум, які жертвується на виборчу кампанію. Комісія рекомендує також збільшити ті суми, які партії можуть витрачати на виборчу каманію і дозволити поодиноким особам жертвувати по більше як по $5.000. Цю комісію очолює декан одного з факультетів Університету Норт Каролайни Александер Герд. Президент відмовився відповідати на запит журналіста в справі екскомунікації трьох оборонців шкільної сеґреґації в Ню Орлінсі, в Луїзіяні. Президент повідомив, що пані Двайт Д. Айзенгавер погодилася бути разом із пані Джан Ф. Кеннеді почесною головою Крайового Культурного Центру у Вашинґтоні. Цей Центр має бути поважним культурним здобутком в історії столиці. Кеннеді висловив надію, що успіх в сталевій продукції допоможе йому в тому, що Конґрес легше зможе ухвалити податковий закон, який дозволить на податкові полегші тим фірмам, що роблять інвестиції.

Айзенгавер про республіканського кандидата на президента в 1964 році

Ню Йорк. Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер написав статтю до тижневика Сатердей Івнінг Пост, в якій застановляється над республіканським кандидатом на президента в 1964-му році. Він написав в цій справі таке: „Можливо, що нашим кандидатом буде хтось із загально відомих осіб, можливо, що ні. Ми не мусимо тепер вирішувати цієї справи. Ми маємо цілий ряд молодих людей в Конґресі, поважне число компетентних особистостей між республіканськими губернаторами". Далі Айзенгавер написав, що є й такі республіканці між приватними людьми бизнесменами, виховниками і іншими професіоналами, які можуть вибитися на перші місця впродовж найближчих двох років, які нас ділять від президентських виборів в 1964-му році. Айзенгавер заявив, що він себе вважає за діяча минулого, але додав, що він радо служитиме радою у важливих партійних і крайових проблемах, і тому він „не хоче, щоб його забували" партійні провідники.

Ансамбль Українських Танцюристів з Києва приїхав на виступи в Америці

Сцена із виступу київського Ансамблю Українських Танцюристів.

Ню Йорк. — Згідно з повідомленням „Ню Йорк Таймс-у", в середу 18-го квітня ц.р. ввечері приїхав до Ню Йорку київський Ансамбль Українських Танцюристів, який в найближчий вівторок, 24-го квітня, почне свої виступи в Метрополітальній опері. Директором ансамблю є Павло Вірський. Згідно з повідомленням, ансамбль складається із 105 осіб і крім танцюристів включає також симфонічну оркестру. До Ню Йорку приїхав ансамбль через Канаду. З Києва до Монтреалю група приїхала двома совєтськими літаками, а з Монтреалю до Ню Йорку одним канадійським літаком. Ансамбль є першою групою совєтських артистів, що виступить в Америці на підставі нового домовлення про культурний обмін між ЗДА і СССР. підписаний у Вашинґтоні 8-го березня ц.р. З кінцем травня виїде на виступи до Совєтського Союзу американська джезова оркестра під проводом Бенні Ґудмена. Ансамбль Українських Танцюристів, що його спровадив до Америки відомий імпресаріо Сол Гюрок, виступатиме в Метрополітальній опері впродовж трьох тижнів і опісля впродовж дальших сімох тижнів виступатиме в інших містах ЗДА і Канади. Цей ансамбль уже раніше виступав в Лондоні і Парижі, здобуваючи загальне признання.

В дальших повідомленнях місцевої американської преси про цей Ансамбль — наприклад в репортажі Аллена Гюґеса в „Ню Йорк Таймс-і" з 19-го квітня про перший день „Рашан" танцюристів в Ню Йорку — вже повно справді традиційної американської плутанини українського з російським і совєтським.

Большевики підтримують своє доктринальне становище проти Пейпінґу

Москва. — В „Ізвєстіях" появилась у минулий вівторок 17 ц. м. нова засадничо-ідеологічна стаття, що її, для підкреслення важливости, підписали аж три партійні теоретики — Євґеній Коровін, Фьодор Кожевніков і Ґеорґій Задорожний — з новою пайкою атак проти Сталіна й сталінізму та в обороні теорії Хрущова про „мирне співіснування". У цій статті знову атакується Вячеслава Молотова за його „антипартійну лінію", яку він проявив у своєму листі до партійного Секретаріяту в часі підготови до 22-го конґресу Компартії СССР: у тому своєму листі Молотов противився ввести до офіційної програми теорію про співіснування, як засіб до осягнення перемоги комунізму, при чому він твердив, що Ленін ніколи про таке співіснування у розумінні Хрущова не говорив ані не писав. Тому, що та стаття появилась якраз тоді, коли закінчився з'їзд комуно - китайських ватажків і коли Пейпінґ оприлюднив промову Чу Ен-лая, загально вважають, що та стаття „Ізвєстій" є відкиненням залицянок Чу Ен-лая до Москви та підтриманням своїх давніх позицій, суперечних з доктринальним становищем Мао Тсе-тунґа і його учнів. У статті „Ізвєстій" вживається знову привичної большевицької термінології про „доґматистів" і „сектантів", якими-то словами большевики характеризують китайських комуністів.

Повідомляють, що Бирджес і Мекклін мають покинути Москву і вернутися до Англії

Лондон. — В середу дня 18 квітня тут проголошено наказ ув'язнення колишніх британських дипломатів Доналда Д. Меккліна і Гая Бирджеса, які одинадцять років тому втекли до Совєтського Союзу і які, як виявило слідство, були совєтськими шпигунами протягом довгих років. Видано наказ їх ув'язнення у зв'язку із одержаними в Скотленд Ярді повідомленням, що вони обидва залишають Москву і вертаються до Англії. В політичних колах думають, що Совєти хочуть виміняти їх таким способом за засудженого у Великій Британії совєтського шпигуна Ґордона Лонсдейла. Проте, ніяких даних про те, щоб Мекклін і Бирджес уже верталися до Англії, немає. До британійської амбасади в Москві вони не зверталися за візою і, згідно з повідомленням закордонних кореспондентів, Мекклін все ще перебуває в своєму мешканні у Москві, а Бирджес в якійсь іншій місцевості Совєтського Союзу.

В Москві влаштовано нову „показуху" з поворотцями Голубом і Вохмяковим

Москва. — В середу дня 18 квітня тут відбулася, влаштована совєтським міністерством закордонних справ, пресова конференція, на якій виведено двох совєтських поворотців із Заходу біохеміка Олексія Голуба і електротехніка Ніколая Вохмякова. Голуб залишився був шість місяців тому в Голляндії і, відмовившися вертатися до СССР, дістав був право азилю. Вохмяков „вибрав волю" в Римі і добивався азилю в американській амбасаді і протягом останнього року перебував у Західній Німеччині. Під час пресової конференції у Москві обидва заявили, що американці нібито не дозволяли працювати науково, а тільки ввесь час добивалися від них докладних даних про совтські наукові досліди і навіть про приватне життя совєтських науковців. У відповідь на питання журналістів Голуб заперечував начебто його жінка, яку показали разом з ним на пресовій конференції, була репресована совєтською владою після того, як він залишився був у Голляндії.

В Казані помер син Сталіна Василій, колишній генерал, здеґрадований до майора

Москва. — Згідно з повідомленням поінформованих осіб, кілька днів тому помер у Казані, столиці Татарської Автономної Республіки Василій Сталін, син колишнього совєтського диктатора Йосифа Сталіна-Джуґашвілі. Він мав яких сорок років і помер на удар серця, правдоподібно, внаслідок налоголово пиянства. Сестра його Свєтлана, яка живе в Москві, ще в 1955 році інформувала американських журналістів, що брат її Василій дуже хворий. Василій і Свєтлана були дітьми Сталіна із його другого подружжя з Надеждою Алілуєвою, яка померла в 1932 році. Від першої жінки, Катерини Сванідзе, Сталін мав сина Якова народженого ок. 1905 р., який згинув як полонений в німецькому концентраційному таборі. Василій Сталін став летуном під час другої світової війни, якийсь час служив у Німеччині і в 1949 році був авансований батьком до ранґи генерала. Згодом через своє пиянство й авантюри з жінками був відкликаний до Москви де якийсь час був комендантом московського летунського ґарнізону. Потім втратив „ласку" в свого батька і був засланий ще 1952 р.

ЗДА відкинули оферту Франції щодо закупу атомової зброї за кількасот мільйонів

Париж. — Французький уряд вже від кількох тижнів старається закупити в ЗДА на суму кількасот мільйонів долярів атомову зброю, або такі формули й влаштування, які допомогли б Франції самостійно продукувати різні роди атомової зброї. Це рішення французького уряду пред'явив — як тепер виявляє французька преса — у Вашинґтоні особисто шеф штабу французьких збройних сил, ген. Гастон Ляво, однак його розмови в цій справі з керівними чинниками Пентаґону, Комісії атомової енергії і Державного Департаменту скінчилися для нього невдачно. Американські військові чинники сприяють ідеї вивінувати Францію атомовою зброєю чи допомогти їй до цього, але Державний Департамент противиться цьому. Він не визнає, що Франція осягнула сама той ступінь в атомових дослідах, що його вимагає американський закон для того, щоб поділитись з такою державою своїми атомовими тайнами. Французький уряд дуже цим розгніваний, тим паче, що американський уряд сам старався за військові замовлення збоку різних членських держав НАТО, з уваги на поганий американський платничий баланс. ЗДА запропонували вивінування новою конвенціональною зброєю французьких дивізій, стягнених з Альжиру. Французи відповіли, що таку зброю вони продукують самі, а ось вони могли б закупити таку, якої в неї нема, — між іншим атомові підводні човни, чи пак пляни їх розбудови.

В АМЕРИЦІ

● **7 конґресменів,** 2 республіканці і 5 демократів під час великодних вакацій мають відвідати Німеччину, де хочуть оглянути збройні сили країн НАТО та ЗДА.

● **Летунство** випустило новий сателіт, але не повідомило, чи це був „Дісковерер" чи один із тих сателітів, що їх називають „Самос" і „Майдас", які фотографують хмари або те все, що видно на Землі. Цей сателіт випустили з летунської бази в Каліфорнії Ванденберґ.

● **В першому році** урядування президента Кеннеді число федеральних працівників збільшилося на більше як 75,000 осіб. Спільна Конґресова Податкова Комісія вже тепер передбачає, що найближчий фінансовий рік, що почнеться 1-го липня ц. р., матиме дефіцит в сумі дол. 3.8 більйона долярів, хоч Президент передбачав в січні ц. р. прибуток в сумі дол. 500 мільйонів.

● **Кастро** звільнив 8-ох кубинських полонених, щоб у ЗДА старалися про викуп для себе та своїх ув'язнених товаришів. Кубинський комітет для звільнення полонених мусить ще заплатити Кастрові дол. 2,600,000 за тих 60 хворих і поранених полонених, які Кастро звільнив „на кредит" кілька днів тому.

● **Провідник** республіканської меншости в Палаті Репрезентантів Чарльз А. Галлек закликає демократичний провід в Конґресі, щоб відкликав недавно видану публікацію „Ди Ліберал Пейперс", в якій демократичні професори й інші інтелектуали домагаються визнання комуністичного Китаю і допущення його до Об'єднаних Націй та того, щоб ЗДА оголосили свою незаінтересованість справою Центральної Европи.

● **16-го квітня** був заприсяжений новий суддя Найвищого Суду ЗДА Байрон Р. Вайт, який негайно після цієї церемонії пішов до праці, бо в суді є багато справ до вирішення. Під час присяги був присутній президент Кеннеді, який є приятелем нового судді, і який склав йому побажання.

● **Голова** Спілки Американських Гебрейських Конґреґацій рабін Моріс М. Айзендрат звернувся до президента Кеннеді з просьбою підтримати новий іміґраційний законопроєкт, який не звертав би уваги на країну походження нових іміґрантів, це значить на так звані квоти.

У СВІТІ

● **У Римі** відбувся міжнародний з'їзд комуністичних поплентачів із різних країн, партій і громадських груп. Той з'їзд жадав, між іншим, щоб Еспанії ані Португалії не допущено до господарського бльоку Спільний Господарський Ринок та щоб їх дипломатично бойкотовано: Еспанію за „фашизм", а Португалію за колоніялізм.

● **У західньо - німецькій** парляментарній комісії розглядали закиди проти міністра оборони Франц Йосифа Штрауса, наче б він з особистих користей поручав будову за дол. 70 мільйонів цілої оселі для 5.000 американських родин. Штраус рішуче цьому заперечив.

● **Д-р Агті Кар'ялайнен,** міністер закордонних справ в попередньому фінському уряді, став новим прем'єром Финляндії. Сам він є членом Аґрарної партії, але уряд є коаліційний з представниками 5-ох політичних партій, при чому є в тому новому уряді також три комуністичні поплентачі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Оптимізм Айзенгавера

Колишній президент Д. Д. Айзенгавер виступив проти песимістичної оцінки шансів Республіканської партії, яку часто поширюють противники тієї партії і яка мимохіть закрадається в ряди самих республіканців. У широкій статті в „Сатардей Івнінг Пост" з дати 21-го квітня ц. р. Д. Д. Айзенгавер вказує на світлі моменти Республіканської партії в минулому і на ті її дані в сучасному, які — на його думку — дозволять вийти цій партії з її ролі опозиції — знову до ролі керівника державного корабля.

А втім, Д. Д. Айзенгавер не заперечує ряду фактів партійних поразок. Він признає з жалем, що у вісьмох крайових виборах, почавши від 1932-го року, Республіканська партія виграла президентські вибори тільки двічі. За останніх 30 років ця партія мала більшість у Конґресі лише впродовж 4-ох років. Нині в Сенаті відношення демократів до республіканців 2:1, а в Палаті Репрезентантів 3:2. У 1930 році було 30 республіканців - губернаторів на 48 стейтів, а тепер є їх 16 на 50 стейтів. Тільки 14 із 41 великих міст в ЗДА виявили у виборах 1962-го року республіканську більшість. Проте, цим фактам і цифрам протиставить Двайт Д. Айзенгавер цифру 113.057 голосів з усіх відданих тоді 68.330.005 голосів, якою демократичний кандидат на президента виграв в останніх виборах.

Однак, найбільшим атутом Республіканської партії — каже Айзенгавер, — не є міркування про минуле. За той найбільший атут він уважає інтелектуальний потенціял Республіканської партії, — великий запас здібних і розумних, розмірно молодих людей. Айзенгавер рекомендує активізувати партію саме молодими людьми, які з'єднували б маси народу своїми новими гаслами, новими ідеями, новим припливом енергії. Себе він зараховує уже до минулого, а співпартійцям каже дивитися в майбутнє. Він заперечує твердження, начебто між обома американськими партіями не було різниць. Він підкреслює потребу закріплювати в публічній опінії думку про Республіканську партію, як ту, що „присвятила себе обороні персональної, політичної і економічної свободи кожної одиниці". „Ми, — каже Айзенгавер — покладаємо нашу віру в здібність самих громадян — поруч із вірою в усіх 185 мільйонів наших земляків — вести націю дальше і швидше шляхом дійсного поступу, аніж це може робити плянована економіка або опікунча бюрократія". Айзенгавер присвячує багато місця в своїх заввагах обороні тієї республіканської філософії найширшої особистої свободи й приватної ініціятиви — проти змагань Демократичної партії й уряду щодо поширювання державного апарату, контролі й видаткування.

Але Айзенгавер не хоче формулювати партійної програми. Він кладе натиск на потребу персональної ініціятиви, меткости і активности в рядах Республіканської партії. Він похваляє поступи технології, яка приспішує промислову продукцію, але й вказує на лихо хронічного безробіття. Цю проблему може розв'язати тільки співпраця між промислом і торгівлею, з одного боку, та робітництвом, з другого, при активному сприянні уряду. Політично, Айзенгавер таврує екстремістів з правого та з лівого боку і висловлює переконання, що „ні одна з тих скрайніх груп не запанує в країні". Він є оптимістом щодо зросту партійних рядів і впливів у виборах 1962-го року і хоче, особливо, вигри республіканців у змаганнях за губернаторські становища в п'ятьох стейтах. Але він ставить найвище віру в непромінальні вартості духа, якими є ідеї та людський інтелект.

Стаття Д. Д. Айзенгавера — це „кредо" великого ідеаліста, який на високих становищах допустився не одної поважної помилки, але перейде до історії, як людина з високим почуттям гідности власної і всіх людей.

Балачки про Хрущова

Останнім часом на Заході і в самому Совєтському Союзі ширяться вістки, зв'язані із станом здоров'я Хрущова, з його активністю в керівництві партійними і державними справами. Говорять про його затяжну хворобу, про послаблення його енергії й рішучости, навіть про те, що він став жертвою не зовсім успішного атентату. Абстрагуючи від більшої чи меншої правдоподібности цих вісток і повідомлень, незаперечними залишаються такі факти, як неприявність Хрущова на різних дипломатичних прийняттях, в яких звичайно любить він не лише брати участь, але й подивлятися своєю балакучістю, майже півторамісячний період його відсутности в Москві у січні і лютому цього року, коли перебував він нібито на відпочинку в Сочі, і нарешті його все більша нерішучість у зовнішньополітичних справах, зокрема у справі Берліну й Німеччини, що їх він ще донедавна ставив ультимативно, на вістрі ножа. Про все це пишуть західні журналісти у своїх кореспонденціях з Москви.

У зв'язку з наведеними фактами правдоподібности набирають поширені в Совєтському Союзі й опубліковані вже деякими італійськими та польськими комуністичними часописами балачки про атентат на Хрущова, проведений 12-го січня ц. р., коли перебував він у столиці Білорусі, Мінську.

Цей атентат мав, нібито, відбутися після наради сільськогосподарських керівників, на якій Хрущов виступав з гострою критикою білоруських партійних керівників та науковців. Коли Хрущов вийшов з будинку, де проходила нарада, його оточила юрба людей, які „привітали" диктатора криками: «Досить обіцянок і ошуканства!», „Чому немає харчів!", „Чому крамниці порожні!". За цими криками полетіли на нього грудки землі і снігу. Розлючений Хрущов кинувся на команданта мінської військової залоги, що був у його охороні, і намагався здерти з нього погони. Обурений командант вихопив пістолю і стрілив у Хрущова. Поранений у ліве плече, Хрущов упав і його заслонили від дальших пострілів військові із прибулої з ним із Москви особистої охорони, які й роззброїли спричинника, мабуть непляНованого, атентату, підняли пораненого Хрущова і відвезли чимшвидше автом. Після того, аж до свого виступу в Курську 24-го лютого ц. р., Хрущов ніде прилюдно не появлявся і перебував здебільша в Сочі.

Підтвердити вірогідність цієї події важко, а то й неможливо. Але якась частинка правдоподібности в ній є, бо ж саме цим атентатом можна пояснити в деякій мірі зовнішньополітичну нерішучість Хрущова, особливо виразну після подій минулого року з такими рішучими виступами Хрущова, як його ультиматум в справі Берліна, збудування берлінського муру, детонування велетенських нуклеарних бомб та ін. Дехто з поміж західніх експертів і обсерваторів пробує пояснювати теперішню нерішучість Хрущова важкою внутрішньою господарською кризою, що в ній опинився Совєтський Союз внаслідок намагань втримати на висоті і важку індустрію, і зброєння, і високу продуктивність сільського господарства. Не виключаючи такої причини, все ж таки можна припускати, що на заламання енергії і рішучости Хрущова могла вплинути і така подія, як атентат на нього.

Зрештою, треба пригадати, що подібні поголоски і балачки про важку хворобу, а то й смерть Сталіна кружляли за кілька місяців перед смертю цього кремлівського диктатора і навіть були заперечувані совєтським урядом. Проте, дещо з цих вісток було підтверджене потім і самим Хрущовим. Тому не виключене, що відповідають правді й нинішні вістки та балачки про Хрущова, бо такі події належать до „нормальних" у кожній терористично - диктаторській системі.

М. Чировський

УРЯД, СТАЛЕВА ІНДУСТРІЯ І СТАЛЕВАРИ

Перша половина квітня позначилася бурхливими подіями на американському ринку. Властиво, це давні справи, але набрали вони несподіваного обороту. А було це так:

Демократичний уряд, доставивши на карту швидкого економічного росту, навіть коштом поважного фіскального дефіциту, побоювався гострої небезпеки інфляції, яка легко могла б постати у вислідi екстравагантних публічних видатків. Одним із засобів запобігти такій небезпеці було активне намагання уряду не допустити до раптового росту або підбивання цін у ключових галузях промисловости.

Президент Кеннеді вже віддавна апелював до сталевої індустрії, щоб вона не підносила ціни на сталь, бо це, мовляв, може спричинити інфляційну гарячку, і гарантував, що уряд своїм авторитетом вплине на сталеварів, щоб вони були поміркованими у своїх домаганнях при підписуванні нового колективного контракту із сталевою індустрією.

І дійсно, ціни на сталь залишилися на тому самому рівні, хоч власники сталеварень нарікали, що їм потрібні додаткові фонди для модернізації сталеварень.

У другій половині березня заактуалізувалася справа нового контракту. Переговори між представниками сталевої індустрії і спілкою сталеварів так загострились, що їх треба було перервати. І тільки особистий апель Кеннеді та активне втручання уряду кінець-кінцем привели до підписання контракту.

Уряд додержав слова, вплинувши на спілку сталеварів, щоб вона була поміркованою і не ставила домагань, які могли б загострити інфляційну небезпеку. Новий контракт вважався загально не-інфляційним. Таким чином забезпечено національний господарський інтерес, загрожений зовнішньою конкуренцією; спілка сталеварів виконала по-своєму патріотичний обов'язок.

Проблема рівноваги цін у сталевій промисловості надзвичайно важлива з огляду на невідрадне положення Америки на міжнародному ринку. Потужніюча Европейська Господарська Спільнота стає щораз загрозливішим конкурентом для економіки ЗДА. Про це говорив недавно секретар торгівлі Годжіс. У більшості випадків кошти виробництва в Америці куди більші, як в країнах ЕГС'и; від 1956-го року американський експорт до цих країн збільшився лише на 1/3, а імпорт піднісся на 2/3, ставлячи під загрозу американський торговельний і платничий баляиси.

Підвищення ціни на сталь погіршило б положення Америки, спричинивши ріст коштів виробництва у всій американській економіці, бо ж сталь широко вживається у кожній ділянці народного господарства. Тим більше, що і внутрішня господарська ситуація ЗДА ще не є ясною. Хоч весняна „передишка в рості" на ринку нібито проминає, все ж таки на чудесний розгін економіки годі сподіватися. Продукція сталі, автомобілів, електричної енергії і видобуток нафти ще нижчі від того рівня, на якому були вони місяць тому.

І от раптом одна з ведучих сталевих корпорацій, Юнайтед Стейтс Стіл, проголосила підвищення цін на сталь пересічно на $6 за тонну. Це мало бути початком загального підбиття цін в усій сталевій індустрії. Що придумано це було хитро і в еґоїстичних інтересах — немає сумніву.

Коли б це було вчинене скоріше, уряд не приборкував би домагань войовничого МекДональда, голови спілки сталеварів. А так керівникам сталеварень нічого було боятися. Збільшені внаслідок підвищення цін зиски керівники сталеварень плянували вкинути на модернізацію індустрії і на піднесення дивіденди для акціонерів. Мали б вони з того і „політичний зиск" у вишпиленні нелюбого їм демократичного уряду.

Але сталося не так. Підвищення цін на сталь викликало обурення публічної опінії і привело до клясичного урядового контрудару.

Спроба підбити ціни на сталь була передусім непатріотичним вчинком, яскравим контрастом до примирливої постави спілки сталеварів, і виявила, що керівники сталевої індустрії більше заінтересовані у можливостях зиску, як у поліпшенні загальнодержавної ситуації. В кожному разі, таке було враження.

Американський уряд, щоб приборкати керівників сталевої індустрії вдався до таких заходів:

Поперше — проголошено судово - поліційну акцію для дослідження і евентуального покарання винних у монопольному встановленні цін на сталь, коли б інші сталеві корпорації пішли за прикладом Юнайтед Стейтс Стіл. Керівники сталеварень ще не забули випадку, коли замкнено було до тюрми понад двадцять провідників електричної промисловости і покарано високою грошовою карою компанії електричного устаткування саме за монопольне встановлення цін.

Подруге — через два дні після такого ефективного заходу секретар оборони МекНамара заявив, що уряд ЗДА буде купувати сталь тільки у тих сталевих компаніях, які не підноситимуть ціни.

Розбитий і одезорієнтований, нібито суцільний, фронт керівників сталевої індустрії мусів визнати свою акцію за цілковито програну. Одна сталева компанія по другій почали відпекуватися від підвищки цін. Нарешті — і Юнайтед Стейтс Стіл відкликала своє рішення. Обвинувачення в монопольності і страх перед утратою державних замовлень, які приносять мільйонові зиски, були тим „нокавтом", який поклав на ринковій арені керівників сталевої промисловости.

Уряд Кеннеді застосував дуже успішну тактику і показав свою наростаючу силу в господарських справах, давши ще один доказ відступу від ідеї капіталізму вільної руки.

Посилене державне втручання в економічні справи у вислідi політики „Нових Обріїв" було видне вже у відношенні до фіскальної і стабілізаційної політики, передусім у сфері відносин між працедавцями і робітниками. Тут уряд став тією „третьою силою", що балянсує інтереси цих двох противних партій. Здається, новий контракт у сталевому промислі і роля демократичного уряду, зокрема президента Кеннеді і секретаря праці Голдберґа, розпочинають нову еру у змаганнях за заробітні платні і умови роботи. Уряд в цій справі стає рішальним чинником. Кілька днів тому Президент застосував закон Тафта - Гартлі, щоб покінчити із, здавалося б, безвихідною ситуацією у морському транспорті, де робітнича спілка паралізувала торговельне життя. Це — також доказ, що „Нові Обрії" активізуються в економічній сфері.

Д-р Роман С. Голіят

ОБ'ЄДНАННЯ ЕВРОПИ — ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

(2)

Европейський Рух Об'єднання Европи, від 1945-го року

Після закінчення другої світової війни перший крок в напрямку інтеґрації зробив Вінстон Черчилл у своїй доповіді 19-го вересня 1946-го року в Цюріхському університеті, в якій він розвинув ідею об'єднаних держав Европи й утворення европейського парляменту. Його думка негайно знайшла підтримку багатьох державних мужів, зокрема тодішній президент ЗДА Г. Труман заявив, що об'єднання Европи є головною ціллю закордонної політики ЗДА.

25-го березня 1957-го року підписано договір, який створив Европейську Економічну Спільноту, або „Коммон Маркет". Партнерами цього договору були шість держав, які в своїй історії не раз між собою ворогували: Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ. Договір, який складається з 246 параграфів, охоплює такі справи: свобода руху робітників та валюти, взаємне право закладати підприємства і професії, протикартелеве право, спільні торговельні договори і торговельні приписи з чужими державами, закони проти вкладання капіталу і шантажування державних монополій та інших елементів економічного життя.

Це — найважливіші точки договору. Американська преса від самого початку постання „Коммон Маркету" не спускає ока з його розвитку. „Ню Йорк Таймс" з 11-го березня ц. р. уважає, що „Коммон Маркет", без сумніву, мусить привести до створення З'єднинених Держав Европи.

Держави, що входять у склад „Коммон Маркету", мають чистого золота і закордонної вимінної валюти більше, як ЗДА. Вони продукують майже таку саму кількість сталі і авт, як ЗДА, а пропорція їх росту більша за американську. Це — голос американської журналістичної думки, що пильно стежить за подіями в Европі.

Від січня 1960-го до кінця 1961-го року загальний ріст заробітної платні за годину праці в ЗДА становив 5%, тоді як в Німеччині і Голляндії становив він 12%. Платня в тих країнах, очевидно, починається з низької ставки, але наведені вище цифри дуже промовисті.

Дуже важливим фактором у повоєнній відбудові Европи, зокрема Західньої Німеччини, була фінансова допомога ЗДА. Цю допомогу німецькі економісти вміло використали, розподіливши її на відповідні галузі промислу. У відбудові своєї економіки німці використали людські і матеріяльні — власні й чужі — ресурси з таким успіхом, що в цілому світі заговорили про „чудо" німецької економіки.

Нова німецька валюта стала однією з найбільш стабільних грошових систем. Вироби німецького промислу знайшли покупців у багатьох країнах. Одночасно й інші країни Західньої Европи відбудовували своє господарство, хоч і не так ефектовно, як Західня Німеччина.

Згодом ускладнення в міжнародних стосунках, зокрема загроза збоку СССР та зростаюче переллюднення, спонукали провідних европейських діячів шукати можливостей для господарської та політичної консолідації Західньої Европи. Крім політичної формації НАТО, не абияку вагу прикладають американці й англійці до Спільного Господарського Ринку, «Коммон Маркету», який нараховує 179.000.000 населення в порівнянні із 185.000.000 населення ЗДА.

Всі названі держави належать також до інших міжнародних об'єднань: Европейської Вугільної та Сталевої Спільноти й Спільноти Атомової Енерґії. Ці міжнародні об'єднання творять своєрідний економічний союз, що його значення поширюється не тільки на економічну, але й на політичну сферу. Цей Західньо-Европейський Союз — це по суті новий могутній економічний моноліт, своєрідна спільнота держав, які, втративши давні основи своєї могутности — колонії, маючи небезпечного сусіда СССР, прийшли до переконання, що для добра прийдешніх поколінь треба забезпечити себе проти комуністичної інвазії і тим самим створити передумову не тільки для власної оборони, але й для поборення большевицької загрози.

Якщо Англія прилучиться до загально - европейського ринку, Коммон Маркету, економічно об'єднана Західня Европа зможе дійсно контролювати більшу частину торгівлі у вільному світі. Вона може стати третьою великою економічною силою, поруч ЗДА і СССР. А тоді, з Північною Америкою і Японією, вільний світ посідатиме три чверті світових індустріяльних комплексів. Це дасть першу справжню нагоду змобілізувати вільний світ проти російсько - комуністичного імперіялізму. Такий новий економічний і політичний союз спроможний здобути справжній і тривкий мир.

Це все ще далеке від т. зв. Атлантійського Союзу, тобто об'єднання країн Европи й Америки, не кажучи про загальну світову федерацію, але економічні імперативи і дух часу працюють в тому напрямку. Ця дорога є ще довгою і тяжкою, але ми вже вийшли на ту дорогу.

Як повідомляє ландонський кореспондент „Н. Й. Таймсу" з 12-го квітня ц. р., британський уряд думає підтримати конфедеративну, а не федеративну форму політичного об'єднання Европи. На думку британських чинників, европейська конфедерація мала б бути вільним об'єднанням окремих народів із спільною европейською асамблеєю. Таким чином Англія радше зближається до поглядів президента де Голя, який покищо погоджується на конфедеративне об'єднання Европи, але є проти утворення тісного політичного об'єднання-федерації, з центральним загальноевропейським урядом.

НА ВИХОВНІ ТЕМИ

Якої заспівати?

Якось трапилася мені нагода побувати на одному чайному прийнятті в колі невеликого товариства. Після промов і поздоровлень серед присутніх запанувала така мила атмосфера, що багатьом захотілось заспівати якоїсь гуртової пісні. Але — якої? Так уже якось трапляється при таких нагодах, що нічого зі співу не виходить: одна пісня не пасує до оказії, іншої не всі знають, ще інша затяжка і т. д.

— Старіються люди, тому й не зуміли, — думав я сам про себе, повертаючись додому. — От якби це була молодь...

Але я глибоко помилився.

Уважно придивившись і прислухавшись до нашої молоді на еміграції, увійшовши в тісний контакт з нею, побачимо, що наші хлопці й дівчата співають ще менше українських пісень або й зовсім їх не співають. Не лунає українська пісня серед нашої молоді ані на пікніку, ані на „бічі", ані деінде.

В чому ж справа? Не любить молодь українських пісень? Цурається того, що ми називаємо українством?

Ні! Молодь не співає, бо не має пісень.

Часто ми нарікаємо на молодь, багато від неї вимагаємо, але нічого їй не даємо. Не дали ми їй і жадної нової української пісні.

Ми чомусь переконані, що наша молодь мусить співати тих пісень, що співали ми за нашої молодости, що співали наші батьки й дідусі, і лише на них хочемо виховувати нове покоління. Ніхто не заперечує цінности історичних українських пісень та їх значення для виховання нашої молоді. Не одна із старих пісень переживе ще багато поколінь, не згубивши своєї актуальности. Їх наша молодь мусить знати і співати.

Але ж молодь — це передусім сучасність. Молодь — це кров, темперамент, життя, весна, кохання і — пісня. Сучасна пісня.

Помиляємось, коли думаємо, що досить кантат і гимнів, щоб утримати молодь при українстві. Це добре врахував окупант на нашій Батьківщині. Там цілий штат „народних" поетів і композиторів продукував і продукує не лише пісні про комунізм, колгоспи та перевиконання плянів. Вони пускають в молодечий світ і ліричні пісні, і романси, і все те, що знаходить стежку до серця молодого хлопця й до душі молодої дівчини. Пишуть не лише про червону п'ятикутню зірку на Кремлі, а й про зірки, що мерехтять на небі. Досить згадати хоч би й оті „Подмосковные вечера", що ними заповнені тепер майже всі радіопрограми навіть американських станцій.

Ясна річ, все це продукується на „общепонятном". І наша молодь в Україні, за браком українських „Київських вечорів" або чогось подібного, мало-помалу отруюється чужим. Але там нема ради — така доля наших поетів і композиторів на поневоленій Батьківщині.

Чому ж не творимо ми тут і не популяризуємо українських пісень для молоді? Адже маємо і поетів і композиторів! Здається, тому, що сподіваємося утримати нашу молодь при українстві і втягнути її до нашого громадського життя шляхом виключно нудних промов та стандартних поучувань про патріотизм. Забуваємо, що одна гарна українська пісня, пристосована до сучасности, варта більше, як всі промови та нарікання. Тому то наша молодь, спрагла українських мелодій сучасности, не знаходячи їх, починає при кожній нагоді насвистувати, наспівувати, а то й вистукувати пальцями по коробці з-під сірників всякі мелодії американських „сучасників". Бо молодість є молодість. Вона не терпить порожнечі.

Іван Овечко

Софія Парфанович

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(20)

З ланів уже зібрано збіжжя, головно пшеницю. Ще де-не-де минає вас віз на двох колесах, наладований снопами. Тут на півночі кінь уже заступає осла. На возі людина в білому полотняному одягу, помахує батогом і скрикує протяжно. Полудне лежить на жовтих полях, помережаних зеленню акацій, дубів і берестів. Лежить воно на асфальті доріг, розм'яклому від гарячого сонця.

Побіля дороги таблиці з написами „Суперкортемаджоре" — найліпша італійська бензина, з великим скрученим вужем. Зараз же „Аджіпгас" — чорний пес, що йому з горла буває полум'я. Великі таблиці оповіщають, що морозиво Продотті Мотта — найкраще. А он голова кицьки і під нею напис: „Ляна ґато", що означає вовну марки кота. Це та м'яка, тонка вовна, з якої виходять такі гарні светери.

Минаєте містечка та села з їхніми церквами і крамницями. Ви швидко засвоїли собі всі слова на вивісках, і знаєте зразу, де що дістати.

Назагал італійську мову легко вивчити, а ще для того, хто знає латинську чи французьку. До того ж італійці народ дуже ввічливий і радо допомагають порозумітися, повчають, що і як називається. Ви тільки беріть в собою записник, все те записуйте і зараз же вживайте тих слів. Тоді ваші співрозмовці з захопленням хвалитимуть вас.

Якщо про італійців ще: вони, як підкреслюють провідники, „теплосердечні". Радо підступають до вас, знайомляться, розказують, радять і показують. Хай вам трапиться який дефект в авті, зараз же довкола зберуться люди і будуть жваво говорити, вимахувати руками, заглядати „автові в зуби", обмацувати його „хворе" місце та радити, як би то направити. Коли ви запитаєте про готель чи ресторан, завжди знайдеться хтось, що не тільки скаже, але й проведе вас кусок чи й цілу дорогу. В крамниці завжди цікавляться, відкіля ви і як вам подобається Італія. Про погоду там ніхто не говорить.

Так от ви проїхали злегка схвильовані рівнини і звернули круто на захід. Десь, наче з простору, виринає Пізацілля, біла в літньому сонці. В повітрі, однак, уже запах моря, уже якийсь легіт. Треба знати, що колись Піза лежала над самим морем і була першорядною потугою. Було це приблизно перед 1200-им роком. Але море зрадило Пізу, відпливло від її берегів, і місто втратило пристань, а потугу відібрала йому Фльоренція. Заснуло місто на краю тосканських пагорбів. Але має воно скарб, який становить джерело його значення: це — зелене поле на північно - західньому окраї міста, зване Лугом Чудес. Їх там три, власне чотири: Скісна Вежа, Катедра, Хрестильниця і — до війни — цвинтар. Цей останній розбомблено, а було там багато різьб і фресок. Полум'я охопило дах, і тонни розтопленого металу та руїни засипали цвинтар і почорнили гробниці. Усе це стали відбудовувати, і нині ще немає доступу до тих місць.

Скісна Вежа — ваш спомин з шкільної лавки. У ваших шкільних читанках стояла вона так само скісно, як нині, і ви дивились на неї з подивом, так, як це робите тепер: піднявши високо голову та розглядаючи її поверхи. Враження від цієї вежі дивне: так, ніби вам показали живцем Сократа, Аристотеля чи Цезаря.

Катедра в тому ж смугастому біло - чорному стилі, як в Сієні і Фльоренції. Багато в ній мозаїк, славна вона з проповідниці Джіованні Пізано-сина. Це чудо різьби, яке творив він день і ніч упродовж дев'ятьох років. Вкрита буйною орнаментикою з рослин і геометричних ліній, що переплітаються з постатями людей і сценами з св. Письма. Батько його, Ніколя Пізано, створив проповідницю в Хрестильниці, що стоїть поруч Катедри. Вона така ж високо мистецька, як синова.

У катедрі, окрім творів мистецтва, ви оглядаєте лямпу Галілея. З цієї бронзової лямпи, що звисає з значної висоти, Галілей вивів закон ізохронізму маятника: маятник перебігає завжди від одної крайньої точки до другої за той самий час, без огляду на те, чи робить він довший чи коротший лук. Другий закон — закон ґравітацій — вивів він з Скісної Вежі на предметах, які спускав зверху.

Зовсім круглої будови Хрестильниця із безцінною проповідницею найбільше захоплює туристів своїм відгомоном — ехом. Дверник в уніформі при замкнених дверях співає, і його голос вертається як багатоголосий хор, що триває й триває. Стіни також співають, і є в тому щось містичне. Це — завдяки круглій структурі та двошаровості стін, між якими є порожнеча.

Хоч в Пізі є ще не одне варте огляду, ви покидаєте її і прямуєте до моря. Ви студилися за ним. Його ви бачили лише пару днів на східньому узбережжі і в Соренто, і тепер вас кортить морський простір.

Великі морські пляжі

Тепер я вже сама і мандрую за своїм власним пляном. Отже, їду шукати моря і відпочинку, на який мені залишилося чотири дні.

Їду автобусом „Европабус". Дісталася до нього припадково, бо звичайно треба мати заздалегідь викуплений білет. Але я сказала в Фльоренції на двірці, що хочу їхати, стюардеса — чи як їх називають в автобусах? - трохи висварилася, і я поїхала. Може завдяки тому, що було доволі місця. Автобус стає зрідка і тільки там, де цікаво туристам, а оця дівчина-стюардеса пояснює мовою, якої ви собі бажаєте.

До речі, про мову. Коли ви „амерікано", ви повинні всюди вимагати обслуги в англійській мові. Чи знають її, чи ні. Коли ви заговорите мовою краю, в якій опинилися, ваш авторитет відразу впаде на половину. Ще в Італії, де ви дуже калічите італійську мову, приймають це за ввічливість з вашого боку. Але коли ви в Німеччині, Австрії чи Швайцарії заговорите по-німецьки, хоч добре — вас перестають шанувати. Бо передусім: який ви американець, коли говорите по-німецьки?

Шевченківське свято у Каліфорнії

Цьогорічне Шевченківське Свято в Лос Анджелесі було відмінне від попередніх. До того спричинились не тільки самі українці Каліфорнії, а й американці. Центром уваги 500 осіб у залі Українського Культурного Осередку були шестеро молодих американських вояків - студентів Монтерейської Військової Школи, які прибули до Лос Анджелесу спеціяльно для того, щоб разом з українцями вшанувати безсмертного Поета.

Як відомо, в м. Монтерей, Каліфорнія, існує Військова Школа Мов, де майбутні старшини американської армії вивчають 29 чужоземних мов, в тому числі й українську. А що для справжнього вивчення мови іншого народу необхідний живий контакт з тим народом, шість студентів українського відділу тієї школи на чолі з своїми викладачами та керівником відділу вирішили, що Шевченківське Свято українців Лос Анджелесу — це найкраща нагода для такого контакту. Вони прибули до Лос Анджелесу один день перед концертом. Управа Культурного Осередку розмістила кожного окремо до різних українських родин, які, на прохання самих студентів, мали б з ними розмовляти виключно по - українськи. Варто підкреслити, що всі вони вивчають українську мову лише 10-ий місяць, а перед тим навіть не мали нагоди її чути якслід.

І все ж як були мило заскочені лосанджельські українці, почувши прекрасну вимову українських слів від молодих американців.

В неділю вранці всі вони побували у всіх трьох українських церквах м. Лос Анджелесу, де їх тепло вітали наші люди, а при парафії св. Андрія Первозванного студенти були гостями на парафіяльному обіді, під час якого один із студентів виступив з короткою промовою - подякою такою милою українською мовою, що в багатьох від хвилювання виступили сльози на очах.

Але коронною точкою загального захоплення був виступ тих же студентів ввечері на Шевченківському Концерті, в неділю 8-го квітня. Від оплесків, вигуків радости і овацій стіни залі, здавалося, не витримають: адже вперше на українській сцені Каліфорнії молоді американці, що 10 місяців тому не знали жадного слова по - українськи, виголошували промови в честь Великого українського Пророка, самі заповідали точки і разом співали три народні пісні чистою українською мовою. А після Концерту їм було влаштоване окреме прийняття в тій же залі, подаровано кожному на пам'ять по українській писанці із запрошенням частіше навідуватися до нашої громади. Розчулені таким теплим прийняттям, студенти - вояки запевняли присутніх, що вони ніколи не забудуть цих радісних моментів в їхньому житті, щиро бажаючи українцям діждатися „свого Вашингтона".

В академічній частині Шевченківського Свята виступали мгр О. Веселий, відкриваючи Свято, та проф. В. Гасвський, виголосивши солідно опрацьовану доповідь на тему: „Молодий Шевченко і байкар Гребінка".

З великим успіхом пройшли уривки з опери „Катерина". Після художнього читання уривків з поеми, як вступу до опери, в ролі Катерини виступила Марія Мелентієва, а в ролі Андрія — Константин Савченко. Співаки були так тепло прийняті, що змушені були ще виступити в другій частині імпрези з окремими сольоспівами. Присутні високо оцінили заслуги проф. М. Мелентієва в підготовці „Катерини" та в музичному супроводі цього твору.

Гарно деклямували „Розриту могилу" 9-літня Калина Гірка і 7-літня Оксана Стойко. Вірш „Великому Кобзареві" прочитав автор його Анатоль Юриняк, дві власні поезії прочитав п. І. О. Як завжди, бездоганно виконав варіяції на теми Фоменка і Бетговена піяніст Вірко Валей.

Хор „Кобзар" під керівництвом маестра Вол. Вожика, відкривши свято „Заповітом", виконав „Сон" (муз. Лисенка), „Садок вишневий" (муз. Вахнянина) і „Кантату Т. Шевченкові" (Стеценка), викликавши заслужену бурю оплесків присутніх. В сольозаспівах брали участь: пані Слюзар, Емілія Кравчук-Ерін і п. Петро Марцинів.

Слід окремо відзначити мистецьке оформлення сцени п. Богдана Гірки — великі томи творів Шевченка, а над ними розкритий „Кобзар" з великими літерами: „Нема на світі України, немає другого Дніпра", рядом з портретом Поета.

Іван Овечко

Молодь Трентону Шевченкові

Українська молодь Трентону, зорганізована в Студ. Громаді, в пласті, Сумі, Музичнім Інституті і в парохіяльній школі св. Юрія Переможця, уладила річне свято Шевченкові під патронатом Відділу УКК в дні 8-го квітня ц. р.

Реферат виголосила студентка Христя Татомир. Пластунки М. Гафткович і З. Коропей деклямували уривок з „Послання". Сумівці О. Яскір та Л. Паращак продеклямували „Кавказ". Ученики Музичного Інституту О. Надрага, Макар і О. Скрипчук дали дві скрипкові точки. Сумівець О. Швець мав деклямацію „Коли ми зійдемось ще знову. — Другу частину заповнила інсценізація „Дитяча присяга Шевченкові", яку вивела пані Л. Сердюкова із дітьми школи Юрія Переможця. На закінчення сцена й заля відспівали „Заповіт".

Імпреза була вдатна, корисна головно для дітей, публіка дописала, заповнивши залю, і на пам'ятник Шевченка зібрано понад сто долярів.

Імпрезу заініціював Відділ УКК і по складенні святочного комітету студ. Іван Микитин, як голова того ж комітету, довів діло до успішного кінця, за що і йому і його співпрацівникам належиться повне признання.

Д. Кузик

● У Румунії викинули міністра хліборобства Іона Козму, але ще повелись із ним лагідно, бо зробили його посадником столичного міста Букарешту. У Румунії, як і в Совєтському Союзі та інших сателітних країнах, комуністичні сільсько-господарські експерименти загирили хліборобство і спричинили хронічний брак харчів.

Шевченківські роковини в Ню Брітен, Конн.

Цьогорічні Шевченківські Роковини відзначала українська громада 25-го березня у церковній залі православної церкви.

Свято відкрив Стефан Вовк, хор православної церкви під проводом проф. Гаєва відспівав американський гимн, а опісля „Заповіт", Думи мої, Ой три шляхи та інші. Діти української школи виголосили деклямації спільно і поодиноко, пані Мері Івашків Віддеклямувала Розриту могилу і Думи мої, панна Маріяна Кереміїй заспівала „Плеве, плеве лебедонько, а проф. Гаїв Ой, Дніпре мій, Дніпре.

Святочний реферат виголосив голова Відділу Конгресового Комітету, п. В. Самофал.

Прибуток передано до Конгресового Комітету на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні.

Отець Ковальчик подякувприсутнім за участь. Свято закінчено співом „Ще не вмерла Україна". В. І.

12-та Річниця смерти сл. пам'яті командира УПА

В суботу 3-го березня, о год. 8-ій вечером, заходами Організацій Визвольного Фронту, в церкві св. Юра, в Ню Йорку, відправлено заупокійну Панахиду в 12-ту Річницю смерти голови проводу ОУН на Рідних Землях і командира УПА, ген. Т. Чупринки - Р. Шухевича. Перед престолом уставилися прапороносці ООЧСУ і СУМА з організаційними прапорами. Чолові місця зайняли представники Головної Управи ООЧСУ, Т-ва б. вояків УПА, 2-го Відділу ООЧСУ, СУМА, як також взяли численну участь юні і старші сумівці в одностроях, вшановуючи свойого Патрона - Командира.

Панахиду відправили Всеч. оо. Катрій і Кулинич.

Саме тому, що в тому самому місяці березні припадає 23-та Річниця Державности Карпатської України, після Панахиди, в Домі Організацій Визвольного Фронту, відбулася чергова лекція УНУ, яку відкрив її голова д-р Яр. Гриневич, вітаючи присутніх, пояснив велике значення Державности Карпатської України для всієї України. В 1938—39 роках Роман Шухевич брав активну участь в організуванні „Карпатської Січі" та в обороні Хусту. В тому місці запросив до слова о. д-ра Севастіяна Сабола, який виголосив доповідь на тему: „Боротьба Карпатської України за самостійність". Доповідь була ще тим цікавіша, бо на самому початку доповідач зазначив, що сам був учасником будови Української Державности на Закарпатті, як також перейшов її трагедію. Він говорив про велику постать чистого характеру першого президента Карпатської України о. монс. д-ра Августина Волошина, який всецію був відданий службі народові та молодій Державі.

Після доповіді висвітлено документальний фільм „Трагедія Карпатської України", творець якого згинув в часі боїв Січовиків з мадярами.

Дві шкільні залі СУМА були вщерть виповнені слухачами. Сама доповідь та фільм держали слухачів в напруженні, а по закінченні було помітне глибоке зворушення. Слід згадати, що на доповіді було багато жіноцтва та молоді.

І. Д.

Наша втрата в Новій Зеляндії

Несподівана смерть Макара Ілляшенка внесла жалобу в українську громаду в Новій Зеляндії. Покійний був її активним членом, діяльним працівником і чільним провідником. Від часу поселення в Новій Зеляндії, покійний декілька років очолював Український Клюб у Велингтоні, організував Рідну Школу, був ініціятором різних імпрез, активістом українського зорганізованого громадського життя в цій країні і інформатором про його діяльність закордоном через дописи до українських газет.

М. Ілляшенко

Покійний народився 1-го січня 1904-го року в селі Пліски на Чернігівщині. В Конотопі почав свою фахову освіту в залізно - дорожній технічній школі, а закінчив її як дипломований інженер на політехніці в Чехословаччині. Молодим, шістнадцятирічним юнаком вступив у ряди Української Армії, щоб з нею перейти всі славні бої, болючий відступ і довгі - довгі роки скитальщини. До 1924-го року був у Польщі, далі в Чехословаччині, де в 1938-ім році служив своїм знанням в будові держави Карпатської України. Війну перебув покійний у Німеччині, працюючи як інженер. По війні виїхав до Англії, а звідтіль, в 1950-ім році до Нової Зеляндії. Тут зразу поселився у Велингтоні і ввесь час працював інженером у міністерстві публічних робіт.

Помер сл. п. Макар Ілляшенко 23-го березня ц. р. внаслідок задавненої серцевої хвороби. Похоронні обряди відбулись 26-го березня в місцевій грецькій церкві св. Юрія і священик з цієї церкви служив покійному св. Напуттям. Покійний так і не дочекався, щоб був в Новій Зеляндії український священик, хоч за життя про це мріяв і старався. Зорганізуванням похорону зайнявся друг покійного, інж. З. Демченко, який своєю щирістю і сердечністю надав цим сумним обрядам родинного характеру і певно заощадив дружині покійного багато сумних переживань.

К.

Вистава „Акторів" Леоніда Полтави

Сценічна картина „Актори" Леоніда Полтави являється справжнім експериментом. Автор думав про біографію в тому найширшому значенні, що завжди є перш за все тривалим пам'ятником, який має завдання нагадувати і вчити.

Темою для біографії стала пара митців нашої сцени Йосип Гірняк й Олімпія Добровольська, що вже більше сорока років йдуть за покликом української Мельпомени з вірою, що своїм мистецтвом на сцені помагають здвигнути дві будівлі: храм краси і державну незалежність.

Експеримент народився в Полтави на межі світоглядового зглиблення, що слідне й у віршах, які були останньо друковані в „Києві". Життя окремої людини — це проминаючий епізод великої тривалої дії. Та все ж цей епізод не гине разом із людиною, він залишається, як жива частина безперервного життя — життя ідеї. Не лише людина є фрагментом цього безперервного життя ідеї, але й у людині живе, немаче відблиск, все те перманентне світло ідеї, що запалює і веде.

Полтава теж і патріотичний письменник, і тому його експеримент не так психологічний, і не так філософічний, як історичний. Двоє українських акторів у стародавній столиці України, самі в опущеному театрі, серед темної воєнної ночі, під гуркіт літаків, під свист ворожих бомб, під вигуки і постріли німецьких військових стеж, переживають трагічну сучасність і переживають три фрагменти своєї театральної біографії, що зображує теж три фрагменти трагічної біографії нашої країни.

Експеримент Полтави вдалий і в тематичному заложенні і в театральній розв'язці. Життя двоїх акторів - патріотів — це відблиск життя тієї ідеї, що освічує і веде історію народу. Тут же і театральна розв'язка, яка дозволяє авторові розгорнути дію, що виповнює три відслони. Хоч і трагічна та картина, як і трагічні ті історичні моменти, що стали тлом для авторової композиції, то все ж таки автор підкреслив у своєму творі оптимістичний бадьорий тон, кількакратно повтореною фразою „та Швеція живе собі й живе", може надто спрощеною в порівнянні до того світоглядового заложення, що його автор бажав покласти у свій твір.

Самий монтаж між картинами вправний. Та все ж кожна окрема картина повинна бути замкненою цілістю з подвійною пуантою, яка з однієї сторони завершувала б саму картину, і з другої творила б перехід в наступний фрагмент реальної дії.

П'єса написана для двоїх виконавців; щоб була успішна, вимагає надзвичайного діялогу. Старогрецький театр знаходив поміч у хорі, в модерному театрі цю поміч може дати техніка. Полтава використав звуковий монтаж, може із завеликим довір'ям; головно в третій дії вражає капітуляція авторового слова в користь технічної невиразности.

П'єсу, з уваги на її і тематичну і часову неодностайність, найдоцільніше було ставити у стилізованій формі. Режисер Богдан Паздрій, що виставив її 31 березня у Філядельфії, волів реалізм, включно з самою обстановкою сцени, де старі некомплетовані шафи і полиці, столик і крісла, що могли бути частиною кухонної обстановки якогось галицького передмістя перед сотнею років, не могли характеризувати вигляду столичного театру навіть під час війни.

Та вся увага режисера була на самій інтерпретації, на акторській грі, яка вже з уваги на акторський дует, мусіла бути майстерною. Паздрій використав свою акторську рутину вповні, легко і по мистецьки орудував фразою, головно в переходах від реальної дійсности до відтворюваної дійсности історичної картини, тим труднішою, що і та і та дійсність можуть бути лише в театралізованому трактуванні. Тож і тут стилізована постава могла б дати повну театральну різнородність, включно з піднеслою імпровізацією, якої вимагають деякі фрагменти п'єси.

Добірною партнеркою Паздрія була Марія Степова-Карп'як. В реалістичній трактовці п'єси найпереконливіше промовляла картина після упадку Батурина, в якій Карп'якова створила образ дівчини - патріотки.

Звуковий монтаж виконав інж. Б. Бобинський. У третій відслоні цей монтаж стоїть в осередку дії, В семихвилинній передачі різнородних відривків музичних гимнів і пісень про повному затемненні мала бути передана вся історія України.

Ця розв'язка мало вдячна і важко, щоб могла бути успішною. Не всі пісні і гимни (головно чужинні) загально відомі і тому не можуть передати глядачеві того враження, що його задумав передати автор. Та й схарактеризувати історію країни відривками музичних арій, — це непосильне завдання; тут потрібно було б справді геніяльного композитора. Теж і сама технічна сторінка передачі не була на висоті. Та це навіть не вина технічного керівника вистави Володимира Шашарівського; наші театральні можливості заскромні, щоб ми могли посягати по технічну завершеність.

На виставі був приявний Йосип Гірняк, якого привітав із сцени Богдан Паздрій, підкреслюючи, що не лише п'єса написана із життя Гірняка і його дружини, але і вистава має ціллю привітати цю пару корифеїв нашого театру за понад сорокрічну працю на українській сцені. Колишні актори театрів в Україні, які численно прийшли на виставу, привітали заслуженого артиста гучними оплесками і кошами квітів. Йосип Гірняк дякував зворушено і щиро, не втримавшись висловити свого жалю, що обставини еміграції не дозволяють продовжувати повністю нашого театрального життя. Привітали теж приявного автора п'єси Леоніда Полтаву з його новим успіхом.

На виставці було велике число глядачів, і тому можна вірити, що наша громада підтримує театральні починання. Треба, щоб актори виявили більше ініціятиви, а може навіть посвяти, і громада могла б мати театр. (от)

Авторський вечір С. Гординського у Вінніпеґу

Мистець і поет Святослав Гординський, що довший час перебував у Вінніпеґу у зв'язку з малюванням Катедри св. Володимира й Ольги, взяв особисту участь у вечері, влаштованому в його честь Літературно - Мистецьким Клюбом у Вінніпеґу й Українською Вільною Академією Наук — УВАН у Канаді. Вечір відбувся в читальні „Просвіти" дня 6-го квітня й притягнув велике число слухачів. Вечір відкрив коротким вступним словом ред. А. Курдидик, подаючи декілька біо-бібліографічних дат про гостя. З черги відбулося читання оригінальних і перекладних творів поета. Виконавцями рецитацій були пані Л. Гвоздулич, Г. Коваль, М. Корбутяк і панове М. Гнатів і І. Северinenко. Перед кожною рецитацією подавала коментарі д-р Марина Рудницька. Після цього промовляв маестро Гординський, дякуючи аранжерам вечора й подаючи свої заввагі про мистецтво й поезію вокрема. Публіка нагородила його рясними оплесками. В другій частині вечора промовляв проф. Яр. Рудницький, даючи спробу характеристики Гординського як поета й перекладача. Він проаналізував форму й стиль поезій Гординського, зупинився ближче над тематикою його творів та їхнім ідейним спрямуванням. У підсумках він ствердив, що коли б характеризувати Гординського якимсь літературним терміном, то найкраще підходила б йому назва „неоренесансіста" власне через універсалізм мистецького себевияву, гуманізм в ідейному наставленні й гармонію між формою і змістом. При кінці вечора промовляв голова Літературно-Мистецького Клюбу у Вінніпеґу п. Лео Молодожанин, дякуючи учасникам, а передусім самому маестрові за участь у цьому вечері. Довго після закриття вечора присутні гуторили між собою, знайомилися з Св. Гординським, а деякі збирали автографи на новому виданні Гординського „Поети Заходу". Була це дуже успішна культурна імпреза, й вона залишила на присутніх якнайкраще враження.

Б. Г. С-р

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Роман „Сонячна машина" Володимира Винниченка виходить новим виданням у Видавництві „Прометей" у Ню Йорку. Цими днями появився уже перший том в 312 сторінках і найближчим часом має вийти другий. Це четверте зчерги видання цього широко відомого в другій половині двадцятих років Винниченкового твору, що згодом був заборонений і знищений совєтським режимом. Перше видання цього роману було надруковане Державним Видавництвом України 1928 р. і друге видання цим же видавництвом 1929 р. Третє видання було опубліковане видавництвом „Рух" в Харкові 1930 р. Теперішне, четверте видання виходить за редакцією й із статтею - післямовою письменника і мовознавця Василя Чапленка.

● Управа Ніюйоркського Відділу ОбВУА влаштовує в суботу, 21-го квітня ц. р. в приміщенні Українського Народного Дому в Ню Йорку, 140 Друга Евню, чергові місячні сходини членів. В програмі: звідомлення про хід Сьомого Делеґатського З'їзду ОбВУА та доповідь В. Косаревича - Косаренка на тему: „Фальшування історії". Початок точно о год. 7-ій веч.

● Велика крамниця Стерис-а в Ню Йорку при 41 Вест 42-го вулиця в цьому тижні перед латинськими Великодніми святами виставляє в одному вистовому вікні українські писанки. В повідомленні про це в часописах пишеться: „Прийдіть і подивіться на старий мистецький спосіб писання писанок за автентичним українським звичаєм".

Вшанували пам'ять Начального Пластуна в Ню Гейвені

Пластова Станиця в Ню Гейвен, Конн., вшанувала вкінці березня ц. р. пам'ять Начального Пластуна „Сірого Лева" — бл. п. д-ра Северина Левицького пластовим апелем та жалібними сходинами. На програму сходин зложилася доповідь станичної, пл. сен. В. Шраменко „Про життя і діяльність д-ра Северина Левицького", рецитація юначки Ліди Хоми, поезії О. Кобця „На смерть Начального Пластуна „Сірого Лева", та фортепіянове сольо ст. пл. Зірки Снігурович „Жалібного маршу" Шопена. Перед жалібними сходинами відправлено в місцевій українській католицькій церкві панахиду.

М. Я.

Перед концертом Марти Шлемкевич

Марта Шлемкевич є однією з визначних учнів сл. п. Романа Савицького, які вибрали собі за професію музику. І тоді, коли Савицький мав стільки концертових плянів, щоб показати своїх учнів перед нашим громадянством, нагло урвалася нитка його незвичайно енергійного й активного життя. Це було глибоким ударом для учнів нашого незрівняного педагога-піяніста, що був великим авторитетом для нашої молоді. Він умів спокійно, по-батьківськи переконати учнів про конечність музичної культури в нашому народі, як також з успіхом промовляв до їх сумління, щоб тяжко запрацьовані гроші батьків не йшли надаремно.

Марта Шлемкевич залишилася вірною вказівкам свого незабутнього учителя. І навіть ті заплановані музичні твори, яких вже не довелося Марті студіювати з проф. Савицьким, набрали в неї відповідальности за мистецьке кредо її учителя і її молодої особовости, що розвивається на непохитному мистецькому ґрунті.

Концерт М. Шлемкевича для осягнення мистецького диплому з Українського Музичного Інституту, що відбудеться в п'ятницю, 20 квітня о год. 8-ій веч. в Літературно-Мистецькім Клюбі в Ню Йорку, ще й тим буде цікавий, що вона, крім творів Баха, Бетговена, Шопена, Ліста і Барвінського, — перший раз у Ню Йорку виконає Варіяції нашого пок. Миколи Фоменка.

Дня 6 травня буде посвячення пам'ятника Романа Савицького у Філядельфії, а коротко перед тим Марта Шлемкевич поставить перед нами живий пам'ятник для свого учителя власним самостійним концертом. Це буде її завершенням концертового курсу УМІ без Романа Савицького, але за його інструкціями, що залишились для Марти напрямними на шляху до правдивого музичного мистецтва.

Дарія Гординська-Каранович

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ КЛЮБ В ТОРОНТІ

18-го березня ц. р. відбулися Загальні Річні Збори Українського Студентського Клюбу при університеті в Торонті, на яких вибрано управу на рік 1962—3 в такім складі: голова — Ігор Курилів, містоголова — Богдан Онищук, секретар — Христя Петрик, скарбник — Володимир Луців, культурно-освітн. референт — Мстислава Туркевич, референт розваги — Рената Голод, референт оголошень — Михайло Ваврушин, реф. зовнішніх зв'язків — Тарас Закидальський. І. К.

Українські студенти в Міжнародньому Тижні при Сиракюзькому університеті

В першому ряді зліва: Евген Павелко (голова), Андрій Горняткевич (з бандурою), Рей Кіт (містоголова). Стоять ззаду Лев Бачинський, Маруся Прибила, Норма Бигтрі і Дик Давенгавер.

В цьому семестрі Сиракюзький університет був свідком важливої інтернаціональної події. Відбувся тут „Міжнародний Тиждень — 1962", в якому активним членом виявилась Українська Студентська Громада ім. д-ра Луки Мишуги. Міжнародний тиждень розподілений був на шість періодів різного жанру, кожному з яких присвячений був один день. Перший день минув під знаком „Фестивалю Народів". Програма була цікава та різноманітна. Того дня на сцені можна було побачити студентів в танках: Козачок, який танцювали — Анн Велдон, Джейн Кіршнир, Дик Давенгавер, і Біл Вренемен; Гони вітер — Анн Велдон, і Джейн Кіршнир; цікаву і вмілу імпровізацію Біла Вренемена при авторському виконанні, прийняла публіка оплесками.

Прикро робити тут які-небудь спостереження. Виявляється, що хоч всі виконавці є членами Української Студентської Громади при Сиракюзькому університеті, то ні один із них не є українського походження, значить, наші танки захоплюють чужинців, а не нас самих!

В передостанньому дні „Міжнародного Тижня" відбувся „Всесвітній Базар", на якому понад 70 країн, а між ними Україна, мали свої культурно-побутові виставові павільйони, в яких можна було побачити багато речей, зв'язаних з народними традиціями. Понад тисячу студентів, професорів, і гостей відвідало наш павільйон, де було чим захоплюватись. На особливу увагу заслуговує виставка українських вишивок, різьб, кераміки та писанок. На спеціяльному столі лежали дві бандури, одна з них — це власна конструкція студента Горняткевича. Не обійшлось і без солодощів. Студентки Д. Городецька, Л. Величко, О. Лукашевич, М. Кузьма, Д. Салабан в народніх строях, частували відвідувачів українським тортом, який всім дуже смакував. Експонати пояснювали українські студенти, які виказались добрим знанням в цій ділянці. Під час „Всесвітнього Базару" роздано понад 200 бюлетенів — під заголовком „Найважніші факти про Україну".

Український студентський успіх в „Міжнародному Тижні" при Сиракюзькому університеті, це в великій мірі заслуга батьків.

Борис Бондар

Секція Журналісток СФУЖО

Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, що відбувся 1959 р. в Ню Йорку, дав почин до згуртування жіночих журналістичних сил. Метою його є, згідно з правильником більша активність і кращий розвиток журналістичної служби.

Створення Секції підготував Ініціятивний Комітет під проводом п-ні Стефанії Бубнюк, редакторки „Жіночого Світу". Контакт із нашими журналістками в різних країнах виявив велику потребу в такому професійному об'єднанні. У вільному світі є багато українок, що добре володіють пером; прибуває також трохи молодих сил із спеціяльним вишколом. Але розпорошеність не дозволила їм тепер поглиблювати це звання й проміновувати на довкілля.

Врешті, восени 1961 р., Секція оформилась у числі 22-ох членок. Управу створили: п-і Стефанія Бубнюк — голова, п-і Лідія Бурачинська — містоголова, п-і Наталія Когуська — секретарка, п-і Іванна Зельська — касирка.

Осідком Секції Журналісток є Вінніпег, де перебуває більшість членок Управи. Членки Секції проживають у п'яти країнах (Англія, ЗДА, Канада, Німеччина, Франція). Контакт із членками проходить у формі обіжників і листування.

Секція започаткувала збірку жіночої преси, видань і статтей-вирізків жіночого пера. Цей архів зберігається в канцелярії СФУЖО у Філядельфії, і буде служити членкам Секції для журналістичної праці.

Цією дорогою закликаємо й інших жінок - працівниць пера приєднатись до Секції. Спільно в гурті скріпимо свої сили та знайдемо кращий шлях для журналістичної праці.

Зголошення й листування надсилати на адресу секретарки, п-і Наталії Когуської:
Mrs. N. Kohuska, c/o PROMIN.
P.O. Box 3551, Sta. B.,
Winnipeg 4, Man., Canada.

До уваги письменників і публіцистів

Головна Управа СУЖЕРО ухвалила видати до тридцятої річниці трагічного голоду в Україні монографію про цю народовбивчу подію, щоб залишилася вона друкованим документом для наших нащадків на українських книжкових полицях. З цією метою ми оголошуємо конкурс на таких умовах:

1. Монографія має бути написана українською мовою, об'ємом на 100—120 сторінок пересічного книжкового формату.

2. Зміст її повинен бути написаний не-офіційною, а живою мовою, щоб доходила вона до глибини серця читачів.

3. Як ілюстрований матеріял, в ній можуть бути використані всі матеріяли про голод з попередніх публікацій СУЖЕРО - ДОБРУС, чи будь-які інші матеріяли на цю тему.в

4. Рукопис монографії друкований на машинці, через два інтервали, повинен бути представлений Г. У. СУЖЕРО не пізніше першого січня 1963 року.

Монографія має бути видана в найліпшій формі, з оригінальними фотографіями, якщо вони будуть додані до тексту.

З огляду на свої обмежені ресурси, Г. У. СУЖЕРО заплатить авторові найкращої монографії триста долярів і передасть йому 200 авторських примірників книжки. А поза тим, ім'я автора буде прославлене в українській громаді й бібліотеках його власним твором.

Зголошення до цього скромного, але благородного конкурсу і всі можливі запитання просимо надсилати на адресу:

N. Prychodko
18 Leland Avenue
Toronto 18, Ont., Canada
За доручення Г. У. СУЖЕРО
Н. Приходько, голова.

● У столиці Конга Леопольдвілі складено екзильний революційний уряд Анголі, португальської колонії, де від року йде партизанка проти португальської адміністрації. Головою того тимчасового закордонного уряду Анголі є Гольден Роберто, який оприлюднив повний склад свого уряду. Він заявив, що не буде старатися за визнання будь-якою країною з-поза Африки та що не нав'язуватиме зв'язків ні з Заходом ні зі Сходом.

Зі спорту

„ТРИЗУБ" — БЕДЛІНҐ 4:0 (0:0).

Філядельфія, 8. квітня. — Змагання відбувались за півфінал чаші сходу. — У першій половині гра була майже рівнорядна, з легкою тереновою перевагою „Тризуба", але небезпечними атаками Бедлінга. Бедлінґ має швидку і може надто гостру дружину, що чогось на перших 45 хвилин зовсім забула, що має до діла із мистцем ЗДА. Так Вашаров переносить у наріжняк сильний високий стріл, щоб пізніше поперечка врятувала святиню противника від бомби Санчеза. Але наш напад не йде. Середня трійка завела великі сподівання, а крила (Манджіні і Тот) розчарували. Прийшла перерва і дехто говорив про догривку, інші питались, що сталось із „Тризубом".

Але в другій півгрі мистець об'явився, може завдяки запасним Длуґошеві та Ґорзелінґові, що відсиділи на лавці першу половину. Останній з правого крила віддає низький стріл у правий кут і є!! Дві хвилині пізніше Бонецці стріляє вільне з 20 метрів. І муха не сіла в той долішній правий кут. Потім слідує забава Кравця і Бородяка, подачі яких до задів, перехоплені противником, мало не кінчаються ґолями на наші ворота. Рутинований Санчез подає Горзелінґові поміж двома оборонцями, стріл, у відомий вже правий кут і воротар витягає із сітки третього баняка. Длуґош віддає кілька скісних стрілів, що ледви минають ворота, а потім він перекидає м'яч з правої, на ліву сторону. Там стояли некриті Яковіно та Санчез. Останній приймає м'яч, милить оборонця, гострий, мабуть найкращий стріл у той самий фатальний правий ріг запечатує вислід 4:0.

Бедлінґ мав кілька змагунів, що могли б знайти затруднення в не одній професійній дружині. В „Тризубі", в оборонних лініях Башаров виходить задалеко вперед, добрі Рач, Віні та Ілай. В нападі Манджіні нижче свого рівня, середня трійка Бонецці-Ферейра-Санчез, за виїмком останнього не виправдала сподівань. Нам видається, що відпущені до інших клюбів б. змагуни „Тризуба" Вірба та Пеґорер не уступають Бонецці та Ферейрі. Але заждім з остаточним осудом, бо напад потребує часу, щоб зігратись із собою. Слабий Яковіно, добрий Длуґош, добрий і працьовитий Горзелінґ.

Аматорська дружина „Тризуба" з мейджор дивізії перемогла Шварцвальд 1:0. Було б побажаним, щоб у передзмагу управа програмувала одну із наших аматорських дружин. Це заохотило б наших аматорів.

Ф. Лукіянович

ПЕРШЕНСТВА СТОЛОВОЇ СИТКІВКИ СУАСТ — СХІД

УАСТ „Довбуш" Ню Гейвен влаштовує 5-го травня турнір столової ситківки за першість СУАСТ - Схід у групах чоловіків, жінок, юнаків і юначок. Ці індивідуальні першенства українських пінґ-понґістів Сходу відбудуться в Українському Народному Домі при 162 Дей Стр. в Ню Гейвені, в домівці „Довбуша", де учасники повинні з'явитися вже в 11.00 год. рано. Згідно з правильником СУАСТ участь в змаганнях можуть брати українці — змагуни спортових товариств, які є членами СУСТ. Поіменні зголошення до участи приймає:

Lydia Czajkiwska
868 Howard Avenue
New Haven, Conn.

„Тризуб" грає у фіналі Сходу

Двократний чемпіон футболу ЗДА в роках 1960 і 1961 „Тризуб", Філядельфія, опинився два кроки перед поновним успіхом і третім з черги чемпіонатом країни. Вже в неділю 22 квітня ц. р. футболісти „Тризуба" розіграють першу з двох зустрічей фіналу Сходу зі сильною дружиною „Гунгаріі" з Ню Йорку. Ці змагання відбудуться у Філядельфії на грищі при 29-ій та Кембрія вулицях о год. 2.30 по полудні. Другі змагання фіналу Сходу будуть розіграні тиждень пізніше в Ню Йорку. Цього року натрапив „Тризуб" на сильних противників у кінцевих грах за Чашу ЗДА. При цьому „Тризуб" мав довший час труднощі змонтувати сильну дружину, а спеціяльно боєспосібний напад, що коштувало багато труду та гроша. Остаточно „Тризуб" подбав про відповідно сильну лінію нападу, який дає всі надії на повторення минулорічних успіхів і в грах за Чашу і в ліґових першенствах. Рішальні та повні емоції змагання між „Тризубом" та „Гунгарією", в яких наші футболісти старатимуться відплатитися їй за недавню поразку, напевно притягнуть велике число симпатиків нашої дружини та взагалі футболу на грище у Філядельфії.

УСК Ню Йорк зустрінеться в наступну суботу 21 квітня в змаганнях Інтер Ліґи зі сильним противником, дружиною Інтер Ф. К. Ці змагання відбудуться на грищі УСК-у в Коледж Пойнті, Н. Й., о год. 4.00 по полудні. Змагання попередять гри юнаків о 2.00 год., та учнів о 3.00 год. по полудні.

Оплата від учасників змагань — дорослих по $1.50 від особи, від юнаків та юначок по $1.00.

Жіноча дружина „Довбуша" мистцем турніру Нової Англії.

У відбиванковому турнірі за мистецтво Нової Англії, який відбувся 7-го квітня, в ІМКА у Спрінґфілді, Масс., жіноча дружина відбиванки „Довбуша" Ню Гейвен здобула перше місце. На дальших місцях опинилися дружини Торрінґтон, Конн., Фол Рівер, Масс., Линн, Масс., Фічбурґ і Пітсфілд, Масс. Це вже другий раз під ряд жінки „Довбуша" вибороли першість Нової Англії, за яку змагаються чільні відбиванкові дружини шести стейтів Нової Англії. „Довбуш" — чемпіони грали в цьому турнірі в складі: М. Антонишин, Е. Грузинова, М. Маковська, В. Снігурович, З. Снігурович і В. Ширай, тобто в такому складі, який два тижні раніше здобув першість СУАСТ — Схід на змаганнях в Пасейку.

УАСТ Бріджпорт на першому місці Футбольної Ліґи Стейту.

Футболісти УСТ Бріджпорт виграли в неділю, 1-го квітня важні мистецькі змагання з італійською дружиною „Гарібальді" з Міделтавну, з вислідом 3:0. Тиждень раніше одинадцятка УСТ Бріджпорт здобула перемогу 3:1 над сильною дружиною Ітелісн-Амерікен Старс таки на грищі противника у Гартфорді. Завдяки цим двом виграним УСТ висунулося на перше місце показника Футбольної Ліґи Стейту Коннектикат.

УАСТ „Довбуш" Ню Гейвен програв свої перші змагання цього сезону з футбольною дружиною Португальців. Ця зустріч, що відбулася 8-го квітня в Ню Гейвен, закінчилася вислідом 4:2 в користь Португальців.

М. Я.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 21-го КВІТНЯ 1962:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 117, в год. 7:00 веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вулиця. Вплачування вкладок від години 6:00 веч. В програмі: біжучі справи. — Р. Іваницький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні Збори Т-ва „Дністер", Від. 361, в год. 8:00 веч., у власному приміщенні, при 119 Ave. „A", а не в неділю, як це було проголошене раніше. — В. Варагура, секр.

Посмертні згадки

Катерина ШКАПЦИ, — членка Б-ва св. Йосафата, Відд. 217 УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., упокоїлася в Бозі, дня 18-го березня 1962 р. Покійна походила з села Коростовичі, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишила у смутку 3 зам. доньки: Стелу, Марію, Дзєну, 2 синів: Володимира і Михайла, одну сестру в Краю та 14 внуків. Належала до Б-ва св. Йосафата, Українського Вест Сайд Клюбу та Українського Золотого Хреста. Похорон відбувся 21-го березня 1962 р., з церкви св. Йосафата, при участи Родини і Членів Б-ва. Покійну поховано на Holy Sepulchre Cemetery. — Вічна Їй Пам'ять!
В. Колданський, секр.

Стефан ЦИЛЮХ — член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 276 УНСоюзу в Ембридж, Па., помер в дні 7-го квітня 1962 р. Покійний полишив у смутку дружину, 2 синів, 3 доньки, 10 внуків та 4 правнуків. Походив із села Росохатий, пов. Лісько, Зах. Україна. — Вічна Йому Пам'ять!
Подав М. Фук

Гнат ЗАХАРІНЧУК — довголітній член Відд. 406 УНСоюзу в Олифанті, Па., помер в дні 12-го квітня 1962 р. Покійний народився в селі Губин, пов. Бучач, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Катерину, доньку Олену, зам. Фаріон, зятя Івана, 2 внуків, 2 братів: Миколу і Григорія, 3 сестри: Олену, Марію і Наталку в Краю. Похорон відбувся 17-го квітня ц. р., з пох. заведення до укр. кат. церкви св. Кирила і Методія в Олифанті, а опісля на парохіяльний цвинтар. — Вічна Йому Пам'ять!
М. Мартинюк, секр.

Петро ГРЕЧАННИК — довголітній член Т-ва „Любов", Відд. 370 УНСоюзу в Ню Гейвені, Конн., помер в дні 18-го березня 1962 р. Покійний прожив 86 років. До УНСоюзу вписався 1916 р. Був одним із найстарших членів, який брав активну участь у всіх ділянках церковного і громадського життя. Полишив у великому смутку дружину Катерину, 3 доньки: Я. Смолик в рідному Краю, Ольгу Дудик і Олену, 2 синів: Володимира і Євстахія, 14 внуків та 2 правнуків. Похорон відбувся дня 21-го березня ц. р., з пох. заведення до церкви св. Арх. Михаїла, а опісля на цвинтар св. Лаврентія, при участі Родини, Приятелів та Знайомих. — В. Н. П.!
В. Гіна, секр.

Студійна (Коледжова) Грамота Українського Народного Союзу запевнить вашим дітям високі студії, а з ними краще й багатіше життя. Не зволікайте з забезпеченням ваших дітей!

ЧЛЕНИ-ОСНОВНИКИ КЛЮБУ ЗАСЛУЖЕНИХ СОЮЗОВЦІВ! ВІДНОВІТЬ СВОЄ ЧЛЕНСТВО В ЦЬОМУ КЛЮБІ НА 1962 РІК, ПРИДБАВШИ ДО КОНВЕНЦІЇ 25 ЧЛЕНІВ ДЛЯ УНСОЮЗУ!

● РОЗШУКИ ●

Марія ГОВЕР пошукує двоюрідного БОГДАНА КРУШЕНСЬКОГО, з села Соснів, повіт Тернопіль. Зголошення слати на адресу:
Stephan HOBER
8606 — 86th Street
Woodhaven 21, N. Y.
Telephone: VI 9-8384

ВРИКАЙЛО Іван Миколаєвич, Плавуче, село Цецори, область Тернопіль — пошукує рідних: ВРИКАЙЛА ВАСИЛЯ МИКОЛАЄВИЧА і ВРИКАЙЛА МИКОЛУ ВАСИЛЬОВИЧА, які до війни жили у Филаделфії.
Longin TOMASEWYCZ
1913 Buhrer Avenue
Cleveland 9, Ohio

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, ч. 4826. Думки про втечу.

"IT'S OBVIOUS THAT SOBITO TRICKED US," MUSED TARZAN. "AND WANTED YOUR WIFE TO GO FREE--"

— Це вже ясно, що Собіто нас обманув, — шептав Тарзан. — І хотів, щоб ваша жінка була вільна...

"BUT WHY?" LAMENTED LAVER. "CAN'T WE ESCAPE AND TRY TO SOLVE THIS THING?"

— Але чому? — лементував Лейвер. — Чи не могли б ми втекти і розв'язати цю справу?

THE APE-MAN GLANCED OUTSIDE. "NOT NOW," HE REPLIED SOFTLY. "FOUR GUARDS WOULD NEED LITTLE EXCUSE TO USE THEIR SPEARS."

Мавполюд зиркнув надвір. — Не тепер, — відповів він тихо. — Чотири вартові не потребуватимуть надто виправдуватися, вживши своїх списів.